19, Jaar No. 83. — 'SHERTOGENBOSCH. — Zaturdag 17 Julij 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad . . f 12.
Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel,
behalve 35 cents zegel.

Frankrijk levert op dit oogenblik een even betreurenswaardig als weemd tooneel. Een gewezen minister, wiens naam steeds met zekeren eerbied omringd was, een luitenant-generaal die in de geschiedenis der oorlogen van de laatste tijden eene niet te versmaden plaats bekleedt, beide leden van het opperst wetgevend ligchaam, van de Kamer der Pairs, staan met nog twee anderen, voor 's lands geregtigheid openlijk teregt voor omkooperij ter zake van concessiën, welke van de Regering moesten uitgaan. De ergerlijkste handelingen komen door de gehoudene debatten aan den dag en de schuld der aangeklaagden verkrijgt eenen zoo hoogen graad van waarheid, dat een der vier beschuldigden, die den prins van Chimay voor schoonzoon heeft, vermeend heeft zich door de vlugt te moeten redden, terwijl de gewezen minister, de heer Teste, na eerst dagen lang op zijne onschuld gesteund te hebben, zich ten laatste van het leven heeft willen berooven, zeggende dat de eer hem liever was dan het leven.

En, dit is nog betreurenswaardiger, het is geen geisoleerd feit, hetwelk zich voor het hof der Pairs ontvouwt; neen, ook van andere zijden komen de bewijzen der verregaandste en ergerlijkste knoeijerijen en bedorvenheid voor den dag. De kamer der Gedeputeerden werpt bijna dagelijks nieuwe verwijtingen van dien aard voor het hoofd der ministers. Nu is het eene gevangenis, waar de ongelukkigen, die er in verblijven, van honger en gebrek omkomen, bij gemis van de noodige voeding en kleeding of door ziekten worden weggemaaid, doordien het weinige wat zij krijgen, nog bedorven is; dan is het onregtmatige vrijspraak ja zelfs teruggave van beboetingen aan bladen en personen, die zich tot werktuigen van het gouvernement leenen; dan heeft men groote sommen besteed om schepen voor de militaire dienst aan te koopen, welke zelfs voor andere min gewigtige diensten niet meer in staat gerekend waren, enz. enz.

En niet alleen Frankrijk levert het voorbeeld op van zulke schandalen, ook in andere landen heeft men ze te betreuren. De keizer van Rusland heeft een lid van den keizerlijken raad naar den Caucasus gezonden om daar het proces te bewaken, hetwelk tegen generaals en hooge beambten gevoerd wordt, wegens zulke schandelijke misdrijven. Ook in andere Staten heerscht eene noodlottige verdenking.

Hoezeer moet door zulke gebeurtenissen het vertrouwen der volkeren in hunne regeerders gekrenkt worden; hoezeer moeten afgekeerdheid en verdenking voor achting en vertrouwen plaats maken; vooral in zulke landen, waar men de openbaarheid als eene pest schuwt; waar men alles aanwendt om de natie onkundig te houden van de wijze, waarop het zoo zuur opgebragte vermogen besteed wordt; waar men de bevolene openbaarheid tracht te ontduiken door allerlei kronkelwegen in te slaan, door alles te verdonkeren en rekeningen en verslagen te geven, waaruit niemand wijs kan worden. Mogten toch de beheerders eenmaal begrijpen dat het de tijd niet meer is, waarop men alles blindelings geloofde en zonder verder omzien aannam, omdat men welligt de kunde of ook wel den ijver miste om hetgeen voorgedragen werd te toetsen en te onderzoeken. Mogt men gaan inzien dat openbaarheid, maar opregte openbaarheid, openhartige blootlegging alleen in staat is, niet alleen om de ergerlijkste verdenkingen van zich af te weren, maar ook om een ieder in zijnen kring te beletten zich aan zulke ergerlijke handelingen schuldig te maken. Want hoe fijn gesponnen het bedrog ook wezen moge, hoe men ook gedienstige geesten vinden moge, om het te verbloemen of te bedekken, eenmaal toch komt het aan den dag, al moest het door de medepligtigen zelve worden aan den dag gebragt, zoo als in Frankrijk het geval is geweest.

Openbaarheid alleen kan, thans meer dan ooit, vertrouwen baren en zonder dat vertrouwen is vrede, rust en goede orde onmogelijk. Zij dus, die openbaarheid bevorderen, bewijzen eene wezenlijke en gewigtige dienst aan hun vaderland en aan de maatschappij; zij die in het duistere werken en duisternis zoeken te handhaven en te verbreiden, laden eene verantwoordelijkheid op zich, welke vroeg of laat, op eene verschrikkelijke wijze op hen zal nederkomen.

KERKELIJKE STAAT.

In de *Diario de Roma* leest men:

Z. Em. de Kardinaal Secretaris van Staat heeft den 26 junij eene instructie uitgevaardigd waarbij voorloopig de regterlijke attributen, welker afscheiding door de artt. 14 a 41 van het *motu proprio* van den 13 junij beslist was, geregeld worden. Krachtens deze instructien zal de regtbank *del Governo* den titel aannemen van criminele regtbank van Rome en de regtbank der apostolische Kamer dien van burgerlijke regtbank van Rome. Daarop volgen een aantal bepalingen over de onderscheidene personen, aan welke het voorzitterschap dier regtbanken is toegekend, alsmede over de verdeeling van het regtsgebied even als over de bevoegdheden.

ZWITSERLAND.

Het catholijk Zwitserland heeft eindelijk eene groote voldoening genoten. De bisschoppelijke zetel van St. Gallen, nog onlangs, dank zij der volhardende vastberadenheid van Pius IX opgerigt, is vervuld. Mgr. Petrus Mirer is door Z. Exc. den apostolischen Nuncius gewijd en heeft bezit van zijnen zetel genomen.

De plegtigheid is allerindrukwekkendst geweest. De wijdende prelaat was Mgr. de aartsbisschop van Colossus, apostolische Nuncius, bijgestaan door de bisschoppen van Chur en den suffragaan-bisschop van Feldkerk. Het was op den hoogen feestdag der HH. Apostelen Petrus en Paulus dat deze plegtigheid plaats had. Daags te voren was een talrijke optogt de drie bisschoppen tot het dorp Grossau te gemoet getogen en de godsdienstige stoet begaf zich onder een algemeen gejuich, het bulderen van het geschut en het luiden der klokken naar de oude abdij kerk, alwaar de pauselijke bulle werd voorgelezen en Mgr. de aartsbisschop van Colossus van een balkon, voor het portaal der kerk opgerigt, den pauselijken zegen gaf.

Op den dag der wijding en na dezelve is er in eene der groote zalen van het bisschoppelijk paleis een feestmaal gegeven, waarbij 120 genoodigden uit de geestelijkheid, de regeringen de kantonnale overheden, zonder onderscheid van godsdienst of staatkundige partij tegenwoordig waren. Het was een waar familiefeest, en niemand werd met meer geestvervoering begroet dan Pius IX, jegens wien de catholijken van St. Gallen en van gansch Zwitserland de diepste erkentelijkheid en de teederste gehechtheid koesteren. De lijst der voorgestelde leden tot daarstelling van het Kapittel was reeds vooruit aan de regeringsraad toegezonden, welke zich beijverd had, haar *placet* daarop te stellen; zoodat het nieuwe bisdom thans volkomen georganiseerd is.

—De Nota door den heer Bois le Comte, namens den heer Guizot aan den voorzitter van het Vorort ter hand gesteld, heeft veel gerucht in Zwitserland gemaakt. De *Lucern Zeit.* verzekert dat de heer Guizot daarin op de onbewimpeldste [illegible] te kennen geeft, hoe Frankrijk de [illegible] beschouwt; zij voegt er bij, dat [illegible] woorden van den fransschen [illegible] vorige gelegenheid gesproken, [illegible] nog veel verder gaat.

Deze nieuwe nota levert [illegible] *Constitutionnel* stof tot hevige aanvallen tegen den heer Guizot, doch dit is niet te verwonderen. [illegible] den *Constitutionnel* [illegible] nister van buitenlandsche [illegible] der vrijkorpsen [illegible] trekken voor het [illegible] ste regten.

DUITSCHLAND.

Uit Aken schrijft men van den 12 dat de heer Hansemann, afgevaardigde dier stad bij den Landdag, met een wezenlijk enthousiasmus door de bevolking ontvangen is; zijne terugkomst was eene ware zegepraal.

— De verwarring van alle godsdienstige denkbeelden brengt dagelijks in Pruissen de zonderlingste tegenstrijdigheden te weeg. Onlangs verklaarde de evangelische bisschop Neander, in eene redevoering door hem in den boezem der maatschappij van zendingen tot bekeering der joden, uitgesproken, dat de ACTA SANCTORUM *der roomsche Kerk, van een hoog gewigt zijn voor de zoo noodzakelijke studie der kerkelijke geschiedenis, en dat het te wenschen ware, dat men er aan dacht de christelijke agiographie te voltooijen door de* ACTA SANCTORUM *der protestantsche Kerk.* « Al de catholijke heiligen, voegde hij er bij, kunnen niet door de protestanten toegelaten worden; doch er zijn protestantsche heiligen, welke de catholijken wel als zoodanig zouden kunnen erkennen. » De geleerde bisschop heeft evenwel zijne meening niet geuit over de vraag, welke soort van vereering het protestantismus aan de heiligen zijns maaksels zou toekennen; of, bijv. hunne beelden in de tempels, waaruit die des Zaligmakers en der H. Maagd gebannen zijn, mogen ten toon gesteld worden, noch over de ontegenzeggelijke kenteekenen waaraan men de luthersche en calvinistische heiligen, die elkander onderling vervloeken, kennen zal, noch eindelijk welke het bevoegd gezag zoude zijn, om hunne heiligheid te erkennen en af te kondigen. Het blijft niettemin waar, dat de vermaardste der hoofden van de evangelische Kerk openlijk het bestaan van een zeker getal heiligen in de catholijke Kerk erkend heeft en dat hij wenscht, dat de sekte, waarvan hij een der lichten is, zich hetzelfde voorregt konde verschaffen.

ENGELAND.

LONDEN 12 julij. De *Standard* verklaart dat het berigt, in de *Gaceta* van Madrid voorkomende, betrekkelijk de onderhandeling met een Londensch huis over eene leening van 100 millioen realen, een trek van onbeschaamdheid is, zoo als de stoutmoedigste avonturier er geenen, in omstandigheden als die, waarin Spanje verkeert, zou durven wagen.

— De *Times* meldt het faillissement van het huis Robert Muthill en C[o]. commissionairs van entrepôt te Londen en te Glasgow. Het passief van hetzelve bedraagt 90,000 pt. st. (ƒ 1,08,000).

SPANJE.

MADRID 8 julij. Men maakt steeds groote toebereidselen tot de ontvangst der Koningin te La-Granja.

— Het openbaar ministerie moet de redactie van *El Faro* vervolgen, wegens hevige artikelen over den toestand des lands. Het nommer van gisteren is in beslag genomen. De *Faro* van heden besluit een lang artikel over dezen maatregel, met de volgende woorden: « Wij nemen den strijd zooveel te gretiger aan, omdat hij ons in de gelegenheid zal stellen, voor de regtbanken bekend te maken, wat wij in de kolommen van ons blad niet kunnen opnemen. Dat het gouvernement ons heden, morgen en altijd vervolge, wij zullen daarom niet ophouden te herhalen, dat het ministerie leeft van hetgeen verbeelden kan, dat wij eene revolutie te gemoet gaan, dat het ministerie vallen zal of het land stoute rampen, waarvan dat ministerie de eenige oorzaak is, te betreuren zal hebben. »

— Brieven uit Pampeluna spreken in stellige bewoordingen over de groote carlistische zamenzwering, welke op nieuw de rust van Spanje dreigt te verstoren. De generaal Elio is, naar het schijnt, het opperhoofd van het leger, hetwelk reeds in algemeene kommando's, kantons en detachementen verdeeld is. Men ziet elk oogenblik het teeken des Opstands te gemoet en verzekert dat 10 millioenen geconsigneerd zijn en door middel van den handel van Bergera ontvangen zullen worden.

PORTUGAL.

Bij tijdingen uit Oporto van den 3 julij meldt dat alles rustig was in die plaats. De ontwapening werd tot stand gebragt door portugeesche onderofficieren, welke de generaal Concha tot dat einde aan den generaal Saldanha gevraagd had.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 julij. Eene verbazende gebeurtenis is op het onverwachtst het proces, hetwelk voor het Hof der Pairs gevoerd wordt, komen ontknoopen. De heer Teste, die door de stukken, welke nader door den heer Pellapra waren overgelegd, geheel in den geest zijner regters en van het publiek verloren is, heeft maandag avond beproefd, in de gevangenis een einde aan zijn leven te maken door middel van twee pistolen.

Het eerste schot weigerde.

Bij het tweede schot, hetzij het pistool niet goed geladen was, of liever en waarschijnlijker, omdat de heer Teste zelf de uitwerking belette door den loop vast op zijn ligchaam te drukken, is de kogel niet doorgedrongen. Het schot was op het hart gerigt.

De slag was zeer hevig; men vloog dadelijk naar binnen en vond den heer Teste aan de hevigste smarten ten prooi; men heeft hem ondanks zijnen tegenstand verbonden.

De heer kanselier en de groot-referendaris zijn onmiddellijk verwittigd en de commissie van onderzoek kwam dadelijk bijeen. De heer Teste werd, na de noodige verpleging, buiten allen toegang geplaatst en streng bewaakt.

Een dagblad beweert dat het door zijnen zoon zelven is, dat hem de pistolen geworden zijn; doch de heer Teste ontkent zulks en weigert den persoon te noemen, die hem de middelen aan de hand gedaan heeft, om een einde aan zijn leven te maken.

Deze gebeurtenis heeft te Parijs eenen onbeschrijfelijken indruk gemaakt, welke gewis overal zal gedeeld worden. Een gewezen minister, de voorzitter van den hof van cassatie, een pair van Frankrijk, die poogt door eenen zelfmoord te ontkomen aan de schande, welke hem wacht, is wel in staat alle gemoederen te treffen.

Een naauwkeurig verslag van al wat er in de gevangenis gebeurd is, werd heden voor het hof der Pairs gelezen; wij vinden daarin de volgende bijzonderheden.

« Toen de commissaris van policie, op vordering van den groot-referendaris, des avonds ten negen ure in de gevangenis van het Luxemburg kwam vond hij den heer Teste te bed. De heer Teste zeide hem met de meeste bedaardheid:

« Het is zeer waar, dat ik beproefd heb mij zelven te dooden, want ik heb altijd de eer boven het leven gesteld; ik weiger den persoon te noemen, die mij de pistolen bezorgd heeft; mijn zoon heeft zulks niet gedaan; *ware hij het, ik zou hem daarvoor bedanken, want hij zou mij het grootste bewijs zijner kinderlijke liefde gegeven hebben (!!!)* »

De geneesheer heeft insgelijks verklaring van zijne bevindingen afgelegd.

De heer Teste had het middagmaal met zijnen verdediger, den heer Paillet, gebruikt en met dezen en zijnen zoon den avond doorgebragt. Ten half negen bevond hij zich alleen, zijn kamerdienaar was in een naastgelegen vertrek. Eensklaps hoort deze eenen harden slag en zag hij een licht, hij werpt zich in de kamer zijns meesters en roept: « Wat doet gij, mijnheer de president? » Zwijg, antwoordde de heer Teste, het is niets. » De verschrikte bediende liep naar den trap, om hulp te roepen, maar zijne krachten bezweken, hij viel magteloos op het portaal neder, alwaar de directeur der gevangenis hem vond.

Toen men in de kamer van den heer Teste kwam, was een der pistolen nog geladen, het ander was op een kastje nedergelegd.

Dezen ochtend heeft de heer Teste den volgenden brief aan den Kanselier geschreven:

« *Mijnheer de Kanselier.*

» Het geen gisteren ter audiëntie voorgevallen is, levert geene stof tot tegenspraak op voor zoo veel mij aangaat, en ik beschouw de debatten als mij betreffende voor afgedaan en bepaaldelijk gesloten. Ik neem voorshands alles aan wat door het Hof in mijne afwezigheid zal gedaan worden. Het Hof zal voorzeker, om eene tegenwoordigheid, welke voortaan nutteloos wordt voor den voortgang der regts en de openbaarmaking der waarheid, te verkrijgen, tegen mij geene maatregelen van persoonlijken dwang voorschrijven noch door geweld over eenen wanhopenden tegenstand zegevieren. Ik verzoek tevens het Hof wel overtuigd te zijn, dat dit, van mijne zijde onherroepelijk besluit, in mijn hart gepaard gaat met den diepsten eerbied voor het karakter en het gezag mijner regters."

» Ik heb de eer enz.

» TESTE."

De heer Teste heeft geweigerd den deurwaarder te volgen die zich ter gevangenis aanmeldde, om hem te sommeren voor het Hof te verschijnen; hij heeft zelfs aan de gewapende magt wederstand geboden.

Dien ten gevolge heeft de Kanselier, uit zijne discretionnaire magt gebruik makende en krachtens de wetten van september 1835 besloten, dat de debatten, ook in het afzijn van den heer Teste, voortgezet zullen worden.

— Het einde der zitting van maandag ll. is nog besteed geweest aan het hooren der getuigen; nog is voorlezing gedaan van een proces verbaal door eenen regter van instructie, op bevel van den Kanselier opgemaakt, ten gevolge van een onderzoek bij het ministerie van financien, waaruit blijkt dat Pellapra den 2 maart 1843, eene som van 94,000 fr. tegen koninklijke bons gestort heeft, ten vervaldage van den 2 september 1843, welke den 12 september 1843 betaald zijn en dat op denzelfden dag door den heer Ch. Teste (zoon van den beschuldigde) eene som van 95,000 fr. gestort is tegen een enkele bon, betaalbaar 12 maart 1844 en ook op dien dag betaald.

In de zitting van dingsdag den 13 is het verslag der noodlottige gebeurtenis van den vorigen avond voorgelezen, waarna de procureur-generaal Delangle zijn requisitoir heeft voorgedragen. De heer Baroche verkreeg daarop het woord ter verdediging van den generaal Cubières, en de heer Dehaut voor den heer Teste. De heer Dehaut verklaarde ten plegtigste, namens den heer Teste, dat dezes zoon geheel onkundig is geweest van het gebruik, hetwelk men van zijnen naam bij de schurkist gemaakt heeft. De heer Dehaut eindigde met de woorden van Bossuet: « Herinnert u, mijne heeren, dat de barmhartigheid de dochter der regtvaardigheid is."

De heer Benoit droeg de verdediging voor van den heer Parmentier, na verklaard te hebben dat de heer Berryer zich met die taak zou belast hebben, indien hij niet door [illegible] omstandigheden, geheel van zijnen wil onafhankelijk.

De procureur-generaal heeft nog geantwoord, waarna het Hof de openbare zitting heeft verdaagd tot den nader te bepalen dag der uitspraak.

— Een dagblad van Marseille behelst eene correspondentie uit Rome, waarin van eene onrustige volksvertooning gesproken wordt. Terwijl een aantal Kardinalen en prelaten bij den Oostenrijkschen ambassadeur ten middagmaal waren, zou het volk wanende dat het eene staatkundige bijeenroeping en een ontwerp van gewapende tusschenkomst in de Pauselijke Staten gold, de namen der genoodigden hebben willen weten en tegen hen beleedigingen van dood geuit hebben. Gelukkig

het een man des volks, vol moedigen geestkracht, gelukt zijn, de gemoederen tot bedaren te brengen en deze vertooning zou geene verdere gevolgen gehad hebben.

Wij weten niet hoeveel waars dit verhaal bevat, doch moeten doen opmerken dat men over den toestand der gemoederen te Rome reeds allerlei gemeedde tijdingen verspreid heeft. Nog slechts eenige dagen geleden sprak een zoogenaamd zeer ernstig blad, de *Augsb. Zeit.* van den aanstaanden troonsafstand van Pius IX.

— Men leest in de *National.* Men had ten onregte verzekerd, dat de heer Pellapra zich heden vertoonen zou. Deze tijding was echter niet geheel zonder grond. Na de audientie van ll. zaturdag, toen op den heer Pellapra de beschuldiging van opligting drukte, heeft de prins van Chimay, zijn schoonzoon, hem eenen bode toegezonden met dringend verzoek dat hij zich voor zijne regters zou vertoonen. Heden verzekerde men dat de heer Pellapra overmorgen te Parijs zoude zijn en zich onmiddellijk gevangen stellen. Zou deze tijding, gevoegd bij de zoo gewigtige ontdekkingen, in de audientie gedaan, den heer Teste tot zijn wanhopig besluit gebragt hebben? Wij weten het niet; maar achten het zeer mogelijk dat deze gebeurtenis op het gedrag van den heer Pellapra werken zal.

— De *Correspondance* zegt dat de heer Pellapra, reeds sedert vele maanden zijne goederen onder zijne vrouw en kinderen verdeeld heeft onder voorwaarde eener jaarlijksche uitkeering van 100,000 fr. Overigens zijn schoonzoon, en zijne dochter, de prins en de prinses van Chimay, zijn te Parijs aangekomen.

— Men zegt dat het gouvernement eenige ligte vaartuigen naar de kusten van Marocco zenden zal, om de ontsluiping van wapens en krijgsbehoeften ten behoeve van Abd-el-Kader te beletten.

— De minister van marine heeft bevel gegeven tot de wapening van eene korvet en een stoomschip voor de zeeën in China.

— De aartsbisschop van Parijs heeft eene commissie van onderstand, ten behoeve van Ierland, opgerigt.

BELGIE.

De spoorweg van St. Truyen naar Hasselt, is ll. maandag met de meeste plegtigheid ingewijd.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 16 julij.

Eergisteren heeft de EdelGestr. Heer Kapitein F. Bestebroer, Plaatsmajoor te 's Hertogenbosch, thans bij Z. M. op zijn verzoek gepensioneerd, zijn kommando overgedragen. De verwijdering van dezen geachten man heeft in deze stad veel leed veroorzaakt; hij was alhier algemeen geacht en bemind zoo om zijne voortreffelijke hoedanigheden als om de naauwgezette en tevens minzame wijze, waarop hij zich steeds van zijne pligten gekweten heeft. Dat ZEd.Gestr. zich ook jegens Koning en Vaderland hoogst verdienstelijk gemaakt heeft, hiervan heeft hij een treffend bewijs ontvangen, toen bij het overdragen van het kommando zoo wel uit den mond van Z. Exc. den Gouverneur dezer provincie als van Z. Exc. den Luit.-Generaal, provincialen kommandant, hem het blijkbaar getuigenis werd gegeven wegens de langdurige en trouwe diensten, door hem in zijne betrekking bewezen. De heer F. Bestebroer heeft heden morgen deze stad verlaten; doch wij vernemen dat hij slechts eenige maanden in den schoot zijner familie gaat doorbrengen, en dat wij hopen mogen, hem daarna zijn verblijf weder in ons midden te zien vestigen.

— De laatste tijdingen uit New-York melden dat in het Erie-Channel (een kanaal van den staat New-York, hetwelk 360 mijlen lang is) meer dan 1,100 schepen lagen, welke bezig waren met granen voor Europa te laden.

— Wij vernemen dat in de zitting der Provinciale Staten van Vriesland van den 13 dezer voor leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal herkozen zijn de heeren Mrs. N. van Heloma en S. Baron van Heemstra.

— De Provinciale Staten van Groningen hebben tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in plaats van den heer H. J. H. Modderman, benoemd tot lid van den Hoogen Raad, verkozen den heer mr. B. Wichers.

— De Provinciale Staten van Gelderland hebben tot leden van de Tweede Kamer herkozen de heeren mr. van Dam van Isselt en mr. J. M. de Kempenaer.

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABAND.

Zitting van den 14 Julij 1847.

Na de resumtie en goedkeuring der notulen van de vorige vergadering is door de Commissie voor het Uitwateringskanaal, op verzoek der vergadering, een adres aan Z. M. den Koning voorgedragen, ten einde de uitvoering van dit zoo hoogst dringend ontwerp, waartoe de daarbij betrokkene Polders en gemeentebesturen *negenhonderd duizend gulden* willen bijdragen en welk ontwerp reeds de goedkeuring van Z. M. heeft mogen wegdragen, spoedig ten uitvoer moge gebragt worden.

Overeenkomstig het uitgebragt rapport op eene missive van den heer minister van binnenlandsche zaken, om eene verhoogde provinciale bijdrage tot voltooijing van den weg van Utrecht over Bommel naar 's Bosch, is besloten aan Z. Exc. te kennen te geven, dat reeds sedert jaren door de Provincie tot eene bijdrage voor de daarstelling van gezegden weg van vijftien duizend gulden is toegestemd, waarmede alstoen genoegen genomen is en dat deze bijdrage, aangezien de groote behoefte voor de provinciale wegen niet kan vermeerderd worden.

Ten gevolge van een rapport van de commissie n°. 1, tot het vinden van middelen, benoodigd tot het aanleggen van provinciale wegen waartoe reeds besloten is, of nog geprojecteerd zijn, alsmede der toegekende subsidien voor de gemeente wegen, hebben de deliberatien daarover eenen aanvang genomen en daar uit dezelve gebleken is, dat de bijdragen in de kosten van aanleg van de provinciale wegen van

's Hertogenbosch op Geertruidenberg met eenen zijtak op Heusden.

Van Tilburg op Waalwijk.

Van Bergenopzoom op Putten door het binnenland.

Van Heusden door het land van Cuyk.

die voor het besluiten tot de daarstelling van deze wegen door de gemeenten zoo stellig beloofd en verzekerd waren, behalven het aandeel voor Bergenopzoom en gedeeltelijk van Putten, alle nog onbetaald zijn gebleven, om reden geen gevolg is gegeven aan de door eenige gemeenten gedane voordragten, om de door haar verschuldigde bijdragen te vinden uit den verkoop van werkelijke schuld en het doen van negotiatien en de meeste gemeenten, die voornemens waren, hare bijdragen te doen uit de heffing van opcenten op de grond- en personele belasting, waartoe door het gouvernement autorisatie is verleend.

is besloten deze zaak bijzonder aan Heeren Gedeputeerde Staten aan te bevelen en nopens het verschuldigde door de gemeenten, naar gelang van hare middelen en voornemens van het door haar verschuldigde af te dragen, afzonderlijk te behandelen en met het gouvernement, namens deze vergadering de noodige correspondentie te openen en voordragten te doen om autorisatie tot het mogen heffen van uiterlijk *vijf* opcenten op de grond- en personele belasting; en voorts om de gemeenten *in mora* tot voldoening van het door haar verschuldigde te stellen, met bepaling, dat dezelve van dat tijdstip 4½ ten honderd intrest van het verschuldigde aan de Provinciale Kas zullen moeten betalen.

Wijders is in overweging genomen op welke wijze tot voorkoming van dergelijke teleurstellingen door de gemeenten, als tot heden hebben plaats gehad, in het vervolg te handelen, bij het aanleggen van de Provinciale wegen, waartoe reeds besloten is, en in hoeverre zal besloten worden als men over het verleenen van prioriteit of voorkeur met welken het eerst te beginnen, is — na vele discussien en nadat de voordragt van een der leden niet is aangenomen, strekkende, dat men met den aanleg van eenen weg niet zal beginnen, dan na alvorens de door de gemeenten aangebodene en verschuldigde bijdragen ter beschikking van Gedeputeerde Staten zullen gesteld zijn, en de voorkeur aan den weg zal gegeven worden, waarvoor door de gemeenten het hoogste bedrag in de bijdragen of kosten zal zijn aangeboden en ook het eerste gereed zullen wezen, dezelve ter beschikking van Gedeputeerde Staten te stellen, — besloten de voordragt en het rapport der Commissie aan te nemen; dat alvorens een weg zal worden aangelegd, door de daarbij betrokkene gemeenten de middelen pertinent zullen aangewezen worden, waaruit hare bijdragen kunnen worden gevonden, onder gehoudenheid van onmiddellijk voor de uitvoering van het werk een gedeelte van die bijdragen, door Heeren Gedeputeerde Staten te bepalen, over te storten, terwijl aan Gedeputeerde Staten wordt overgelaten de voorkeur tot aanleg van den weg toe te kennen, zoo als zij zullen goedvinden of wel om aan dezelve gelijktijdig te beginnen.

Wijders is overgegaan tot vinding der middelen benoodigd voor de kosten tot aanlegging van die wegen, waartoe reeds besloten is en voor de toegekende subsidien voor de gemeentewegen en in overweging genomen dat overeenkomstig het rapport der commissie n°. 1. daartoe kunnen bestemd worden, in de eerste plaats de aanwezige fondsen alsmede de door de gemeenten nog verschuldigde bijdragen, voor zoo verre die ingevorderd kunnen worden en eindelijk tot het openen eener nieuwe geldleening, indien men niet zoude willen terugkomen op het besluit dezer vergadering van 14 julij 1846 waarbij bepaald was, *dat de opbrengst van twee opcenten op de grond- en personele belasting, uitsluitend zal worden gebezigd tot aflossing van kapitaal en betaling van interessen van de ten laste der provincie genegotieerde f 300,000 voor verbetering van wegen en waterleidingen;* omtrent welk laatste door een der leden in bedenking is gegeven, of de vergadering wel bevoegd is, op meergemeld besluit terug te komen, aangezien bij koninklijk besluit van den 2 april 1845, waarbij de autorisatie tot de geldleening van f 300,000 is verleend, tevens is toegestemd tot het heffen van twee opcenten op de grond- en personele belasting tot *na den afloop der geldheffing*, het de bedoeling van Z. M. niet kan geweest zijn, deze gedurende een tijdvak van vijftig jaren ten laste van de grondeigenaren en inwoners der provincie te doen voortduren, hetwelk het geval zou wezen indien men het gevoelen zal omhelzen, dat men niet verpligt is meer dan twee ten honderd van de opgenomen gelden af te lossen en het overschietende der twee opcenten ten behoeve van provinciale uitgaven zoude kunnen bestemmen en eindelijk dat eene zoodanige handelwijs geen crediet aan de provincie kan geven.

Bij eene hoofdelijke stemming heeft de groote meerderheid zich met het gevoelen der commissie vereenigd en mitsdien besloten dat op de begrooting voor het jaar 1848 voor de aflossing der geldleening van f 300,000 maar twee ten honderd zal worden gebragt en verder de Gedeputeerde Staten te autoriseren, des noodig zijnde, eene nieuwe negotiatie uiterlijk tot f 200,000 te openen en tot vinding der intressen en jaarlijksche aflossing de autorisatie aan te vragen, *om nog éénen opcent op de grond- en personele belasting te heffen.*

Verder is in deliberatie genomen het in de vergadering van den 12 uitgebragt en uitgewerkt rapport nopens de polderaangelegenheden in deze provincie, waarbij in de eerste plaats den dank aan HH. Gedeputeerde Staten wordt betuigd voor de onvermoeide en hoogst gewigtige werkzaamheden tot het invoeren en in werking brengen van het nieuwe polderreglement, en werd daarbij grondwettig aangetoond, dat de voormalige ambachtsheeren geen regt nogh bevoegdheid hebben tot het aanstellen van de Polderbesturen.

Waarop is besloten een nader betoog aan de Hooge Regering in te zenden nopens de moeijelijkheden, die zich hebben opgedaan.

Op de adressen van de arrondissements-regtbank te Breda en te 's Hertogenbosch, strekkende het eerste tot voldoening van achterstallige schulden van af het jaar 1833 en het laatste tot verhooging van de jaarlijksche kosten voor de Regtbank en voldoening van een te kort over het afgeloopen jaar, is besloten, Gedep. Staten te autoriseren het verschuldigde te Breda te liquideren en te doen betalen en de zaak van de Regtbank te 's Bosch te onderzoeken en daarover in het volgend jaar verslag te doen.

Op het adres van den Betaalmeester te 's Bosch, aan wien de werkzaamheden en betrekkingen van den Administrateur van 's Rijks schatkist met 1° julij zijn overgegaan, is besloten dat voor zijne werkzaamheden als Agent van 's Rijks Schatkist geene geldelijke toekenning kan worden verleend, en dat op den staat van begrooting eene gelijke som van f 300 zal worden gebragt, zoo als voormaals bij 's Rijks Administrateur zijn genoten, indien aan hem van wege de Provincie eene belooning mogt worden toegekend voor de waarneming der Provinciale geldelijke aangelegenheden.

Op het adres van de gemeente [illegible] strek-

kende om de gemeente vrij te stellen van de verschuldigde bijdrage in den weg van 's Hertogenbosch op Geertruidenberg en van dezelve het herstel en onderhoud van den weg door die gemeente loopende over te geven, onder toekenning van de daarop geheven wordende tolgelden; is besloten de Gedeputeerde Staten te autoriseren, ten deze met die gemeente in onderhandeling te treden en de zaak in de wederzijdsche belangen te schikken.

En eindelijk is het ontwerp der Provinciale Begrooting voor het jaar 1848 na de daarop gebragte wijzigingen, overeenkomstig de genomene besluiten der vergadering, tot een bedrag van ƒ 175,981,52½ gearresteerd.

Nadat de werkzaamheden waren afgeloopen heeft de heer Staatsraad Gouverneur de vergadering met eene gepaste aanspraak gesloten.

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Zitting van 14 Julij.

In deze zitting zijn de beraadslagingen over het wetboek van strafregt voortgezet. Vóór den aanvang evenwel zijn er eenige discussien gevoerd, die aanleiding tot langdurige woordenwisselingen gaven.

De heer van Panhuys stelde namelijk voor, om uit hoofde van den ordelijken gang der deliberatiën en om daaruit het meest mogelijke nut te trekken, de deliberatiën artikelsgewijze te doen plaats hebben, en dan naderhand, na afloop dier afzonderlijke beraadslagingen eene eindstemming over den geheelen titel te doen plaats hebben. Dat voorstel wordt van verschillende zijden ondersteund, van eenen anderen kant bestreden. De heer Luzac ondersteunde het niet alleen maar wilde het zelf eenigermate uitgebreid hebben door na de beraadslaging over elk artikel eene manifestatie van goedof afkeuring te geven, ten einde de regering, wanneer een geheele titel, om bezwaren in verschillende artikelen gelegen, mogt worden verworpen, in staat te stellen te weten, welke eigenlijk de gemaakte bezwaren zijn en in welke artikelen het hoofdbezwaar gelegen is, en ten einde ook te voorkomen, dat door de vereeniging van diverse minderheden zich eene meerderheid tot afstemming vorme, waardoor dan weder de vaststelling van het strafwetboek zou uitgesteld worden, zonder dat de regering juist bekend is met de afzonderlijke bezwaren. Dan zou de roep zijn dat de kamer het cellulair stelsel weder heeft afgekeurd en geen strafwetboek wilde tot stand brengen, en dat verwijt zou onverdiend zijn. Spreker zou het betreuren, dat ook hier weder zich zouden voordoen de gevolgen van het bewandelen van den ouden weg, dat reeds zoo veel onheils heeft berokkend, tengevolge waarvan men over de meest omvattende onderwerpen niets anders dan zijne stem voor of tegen kan uitbrengen.

Het eerste voorstel van den heer van Panhuys wordt aangenomen met 44 tegen 11 stemmen; daarna komt de vraag in aanmerking of het voorstel van den heer Luzac, als zijnde eene toevoeging of wijziging van het bestaande reglement van orde, kan worden in omvraag gebragt, waartegen de voorzitter zich verzet. De heeren Luzac, Schooneveld en van Twist verdedigen dat voorstel, de heer van Riemsdijk bestrijdt het.

Met 37 tegen 14 stemmen wordt besloten het voorstel van den heer Luzac niet in omvraag te brengen. — Voor het in omvraag brengen stemden de heeren: de Kempenaar, Uytwerf Sterling, van Panhuys, Luzac, van Beek Vollenhoven, Storm, Boreel, van Twist, Nap, Cost Jordens, van Goltstein, van Rosenthal en Schooneveld.

Daarna werden de beraadslagingen over den tweeden titel zelf geopend, en wel met inachtneming van het zoo even genomen besluit der Kamer, derhalve eerst over de algemeene beschouwingen en daarna over de artikelen zelven.

De heeren de Man, Cost Jordens, van Panhuis, van Goltstein, ontwikkelen hunne bezwaren. De heeren Schooneveld en Gevers zullen hunne bijzondere bezwaren, ook omtrent sommige hoofdpunten, ter sprake brengen, ten einde, het stelsel te verkrijgen; geschiedt dit niet, dan zal er, om vele bijzondere meeningen omtrent ondergeschikte punten, wel nimmer een strafwetboek met het cellulair stelsel door deze kamer kunnen worden aangenomen. Ook de heer van Dam ondersteunt die meening.

De heer Verwey Mejan bestrijdt die door beide sprekers geuitte meening ten sterkste. Is ook hij wil ondergeschikte punten ten offer brengen; ook hij beschouwt het cellulair boete-stelsel als het eenige goede voor Nederland, maar als hij vrees heeft dat hetzelve onvolmaakt en gebrekkig wordt ingevoerd en toegepast, gelijk hij meent dat hier het geval is, dan kan hij uit gehechtheid voor het stelsel, deszelfs slechte toepassing niet gaan vaststellen.

De heer Luzac ondersteunt den laatsten spreker krachtig; hij schetst de heilloze gevolgen die er zouden voortspruiten, wanneer men over alle bezwaren zou heenstappen, alleen om het cellulair boete stelsel te bekomen.

De heer Nap ontwikkelt mede zijne algemeene bezwaren tegen den tweeden titel.

De heer Uytwerff Sterling beantwoordt den heer Luzac.

Na de sluiting der algemeene beraadslaging over titel II, zijn de discussien gehouden over art. 1; houdende de criminele straffen. De heeren Storm, Timmens Verhoeven, Egter en de Kempenaer hebben zich daartegen verklaard.

Het vervolg der beraadslagingen over dien titel en dat artikel wordt bepaald op morgen ochtend.

Zitting van 15 Julij.

In deze zitting is de beraadslaging over de afzonderlijke artikels van den tweeden titel van het voorgedragen Wetboek van Strafregt voortgezet en ten einde gebragt. Nadat in dien titel door de Regering nog eene wijziging gebragt was, bestaande in het aanvangen van dien titel met eene algemeene bepaling, volgens welke niemand andere straffen zal kunnen ondergaan dan bij de wet bekend zijn, en de titel, aldus gewijzigd, door Zijne Excellentie den Minister van Justitie verdedigd was, is dezelve met 38 tegen 15 stemmen aangenomen.

De beraadslagingen zullen morgen ten elf ure worden voortgezet.

LATERE BERIGTEN.

De verhevene Porte heeft eindelijk den firman van 1834, waarbij aan elken christen, onderdaan van het keizerrijk, verboden werd van eene christelijke gemeente tot de andere over te gaan, ingetrokken. Deze maatregel zal gewis veel bijdragen tot de uitbreiding van het catholicismus in het turksche rijk.

Lord John Russell, bevreesd voor de anglikaansche partij, en hare welwillendheid tegen de aanstaande verkiezingen trachtende te winnen, heeft in het Lagerhuis te kennen gegeven, dat het gouvernement voornemens is, drie nieuwe bisdommen in Engeland op te rigten.

Men zegt dat het portugeesch gouvernement en de vertegenwoordigers der drie mogendheden de capitulatie van Oporto niet goedgekeurd hebben.

Mgr. Morichini, pauselijke nuncius bij het hof van Beijeren, is met verlof naar Rome vertrokken.

De koning en de koningin der Franschen hebben met het koninklijk gezin te Dreux den verjaardag van het omkomen van den hertog van Orleans gehouden. Bijna al de schouwburgen van Parijs waren op dien dag gesloten.

De benoeming van den hertog van Aumale tot gouverneur-generaal van Algerie, is naar men zegt, beslist.

De zoon van den heer Teste heeft zijn ontslag ingediend als raadsheer-referendaris bij de rekenkamer en als lid van de Kamer der Gedeputeerden.

Te Parijs vond men dezer dagen het volgende aangeplakt: «Men vraagt werklieden zonder werk om een hof en twee kamers schoon te maken.»

Advertentien.

VERKOOP

VAN

ROERENDE GOEDEREN.

J. TIMMERMANS, Deurwaarder te *Roosendaal*; zal, op *Vrijdag den 23 Julij 1847*, des voormiddags ten 9 ure, overgaan tot den

Publieken Verkoop

van VELDVRUCHTEN, HAVE en VEE, MELK-, BOUWGEREEDSCHAPPEN enz. zich bevindende op en nabij de Hofstede, genaamd Zwanenburg, gelegen onder *Roozendaal* bewoond door *N. SCHOONEN*.

Roozendaal den 16 Julij 1847.

De Deurwaarder voornoemd,

J. TIMMERMANS.

Belangrijke VERKOOPING VAN LAKENS, enz.

De Vendumeester *VAN DONGEN* zal, op *Dingsdag den 3 Augustus 1847 en volgende dagen*, des namiddags ten twee ure, ten zijnen Vendu-huize in de Orthenstraat, te *'s Hertogenbosch*, ten verzoeke van den Heer *C. JOOT*, vervolgen de Verkooping door het ingevallen Feest van Paschen op den 31 Maart ll. gestaakt.

WELKE ZAL BESTAAN

Uit LAKENS, BROEK- en VESTENSTOFFEN, GEMAAKTE KLEEDERSTUKKEN, als JASSEN, ROKKEN, BROEKEN, VESTEN, enz., alsmede eene partij DOEMET, MERINOSSEN, VOERING, TAFELKLEEDEN en hetgeen verder ter verkoop zal worden aangeboden.

Betaaldag 1. November 1847.

Alles daags te voren, alsmede telkens dage des verkoops aldaar van 10 tot 12 en van 2 tot 4 ure, voor een ieder te zien.

ZEGT HET VOORT.

Voorts is bij genoemden Vendumeester eene zeer schoone BOEKENKAST.

ER IS VERLOREN

Op den weg van *Schaijk* en *Herpen Markt den 12 dezer*

EENE PORTEFEUILLE MET EENIG

MUNT-BILLETTEN.

De Vinder en de Teregtbezorger zullen beiden een goede belooning hebben. Men gelieve zich te adresseren bij den Drukker dezer.

*** Bij *C. N. TEULINGS*, te *'s Hertogenbosch*, is van de Pers gekomen en mede bij *GEBR. VERHOEVEN* aldaar verkrijgbaar:

DE ZIEL OP DEN KRUISWEG,

met groote Letter gedrukt

of Twaalf Oefeningen om met godvrugtigheid den Lijdenden Jesus, dragende zijn Kruis, op den weg naar den Calvarieberg te volgen; met de Aflaten, Gebeden onder de H. Mis, en voor de Biecht en Communie enz.

Mede in alle soorten van Banden voorhanden.

Zeven en Veertig Gezangen voor de Jeugd, in 12° 74 Bladzijden Prijs 20 Cents.

Marktberigt.

'S HERTOGENBOSCH, Woensdag en Donderdag, 14 en 15 Julij.

ROGGE ƒ 10,60 a ƒ 10,85.

BOEKWEIT ƒ 10,65 a ƒ 10,75.

HAVER niets aan.

De zetting van het Roggebrood is voor deze stad 39 cents de drie Nederlandsche ponden, het Witbrood per pond ƒ 0,80 a ƒ 0,90.

Voor het Brood-Distrikt Waalwijk te rekenen van Vrijdag den 16 Julij 1847, des middags ten 12 ure 24½ cents de 2 Ned. ponden.

Voor het Brood-Distrikt Vught, te rekenen van vrijdag 16 Julij 1847 des morgens ten zes ure, op 36 cts. de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het brood-distrikt Oss, te rekenen van vrijdag den 16 Julij 1847, op 36 Cents de 3 Ned. ponden geregeld.

AMSTERDAM, 15 Julij.

Tarwe, bij eenige partij, iets lager afgegeven aan consumtie; 126 p. b. Pools ƒ 460,65; 130 p. witb. Pools ƒ 455; 127 p. o. Lubecker ƒ 460; 125 p. Gron. ƒ 445.

Roggelijk onveranderd in prijs, met goeden handel aan de consumtie; 118 p. Pruis. ƒ 295; 118 p. Odessa ƒ 275; 125 p. Amerik. ƒ 300; 125 p. Petersb. ƒ 300; 117, 118 p. Kiga ƒ 238, 240.

Ter Drukkerij van D. A. K. DE ROOY te 's Bosch.